

Roll No.

Total Pages : 7

4367/MH

B-2051

INDIAN POLITICAL SYSTEM

Semester-IV

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 70

Note : The candidates are required to attempt **two** questions each from Sections A and B carrying 10½ marks each and the entire Section C consisting of 14 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION—A

1. Describe the Appointment, Power and Position of the Governor. 10½
2. How is the Council of Ministers formed in the States in India? 10½

4367/MH/651/W

[P. T. O.

3. How is Chief Minister appointed? Discuss his power in detail? 10½

4. Mention briefly the Power of State High Court. 10½

SECTION—B

5. Discuss the main features of Indian Party System 10½

6. What is meant by Caste? Discuss the effects of Caste on Indian Politics. 10½

7. Describe the role of Indian Women in Politics. 10½

8. Discuss the Composition, Power and Position of electron Commission of India. 10½

SECTION—C

9. Write short notes on the following : 14×2=28
(i) Who appoint the Governor of a State?

4367/MH/651/W

2

- (ii) Write down the Legislative Power of Governor.
- (iii) Describe five qualifications of the member of Legislative Assembly.
- (iv) On what principle the members of the Legislative Assembly are elected.
- (v) Name the states with Bicameral Legislature in India.
- (vi) How the State council of Ministers is formed.
- (vii) Who appoint the Judges of the High Courts?
- (viii) Name the Present Chief Justice of Indian Supreme Court.
- (ix) What provision concerning Political parties is there in the Indian constitution?
- (x) Write down the names of Six important Regional Political parties.
- (xi) What is the meaning of the Word 'Caste'?

- (xii) Write down the names of those associations which were formed to protect the interest of Women.
- (xiii) Write down the name of the members of Election Commissions.
- (xiv) Who is the Present Chief Election Commissioner? How is he appointed?

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਹਰੇਕ ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10½ ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 14 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

1. ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 10½
2. ਰਾਜ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਪਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 10½
3. ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 10½
4. ਰਾਜ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 10½

ਭਾਗ—B

5. ਭਾਰਤੀ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 10½

6. ਜਾਤੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਉੱਤੇ ਜਾਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 10½
7. ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 10½
8. ਚੋਣ ਆਯੋਗ ਦੀ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10½

ਭਾਗ—C

9. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ: 14×2=28
 - (i) ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
 - (ii) ਰਾਜਪਾਲ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲਿਖੋ।
 - (iii) ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪੰਜ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
 - (iv) ਕਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
 - (v) ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ-2 ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਸਦਨੀ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਹੈ?
 - (vi) ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

- (vii) ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- (viii) ਭਾਰਤ ਦੀ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦਾ ਨਾ ਦੱਸੋ।
- (ix) ਭਾਰਤੀ ਸਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ?
- (x) ਛੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
- (xi) ਜਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- (xii) ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਵਿਚ ਬਣੀਆ ਅਰੰਭਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
- (xiii) ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
- (xiv) ਅੱਜ ਕੱਲ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੌਣ ਹੈ? ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?